

Szlovákiai és magyarországi fiatalok szlováknyelv-használata napjainkban. Egy empirikus vizsgálat eredményei¹

MÁRIA HOMIŠINOVÁ

Knowledge of Communication Languages and Inter-Generation

Relations of the Lingual Behaviour of the Slovak Youth in Slovakia and Hungary –

Empirical Context

81`24

81`27

811.162.4`27

316.022.4(=162.4)(439)

316.022.2(=162.4)(437.6)

Keywords: Slovakia, Hungary, language behaviour of the Slovak youth, sociolinguistic approach, bilingualism.

Bevezetés

A kisebbséghez (és a többséghez) tartozó személyek nyelvi fejlődésének megismerése szempontjából alapvető jelentőségűek azok az adatok, amelyek arra utalnak, hogyan kezelik az érintettek nyelvileg a nemzetiségileg vegyes területeken a kommunikációs helyzeteket. Mindez elsősorban a családon belüli helyzetekre vonatkozik, ugyanis a család hatása megmutatkozik mind a gyermekek nevelésében, mind az egyéb családtagokra gyakorolt befolyásban. A család fontos szerepet játszik a nyelvi ismeretek és szokások átadásában, valamint a gyermekek nyelvi orientációjának (tudatának) alakulásában/alakításában is.

A főként a Dél-Magyarországon (az Alföldön) élő szlovák kisebbségi lakosság körében megfigyelhető nyelvi folyamatok vizsgálatakor tudatosítanunk kell, hogy a magyarországi szlovák kisebbség életének sajátos alakulására és etnikai jellemzőire (I. Divičanová–Krupa 1999; Homišinová 2009) való tekintettel e közösség nyelvhasználata a szlovák egynyelvűségtől a magyar nyelvű kommunikáció dominanciája jellemezte aszimmetrikus kétnyelvűség irányába tolódott el, a szlovák nyelv egyre kevésbé használatos a magán-szférában, a családi körben (Divičanová 2002, 2004; Žiláková 2002, 2004; Homišinová 2003, 2006, 2007, 2008, 2011; Uhrinová 2008, 2011).

Jelen tanulmányban a *Magyarországi és szlovákiai szlovák fiatalok nyelvi-kommunikációs viselkedése a szlovák beszélt nyelv intraetnikus használatának kontextusában* című, 2010-ben megvalósított kutatási projekt² egyes eredményeit elemzem, a két beszélőcsoport vonatkozásában elsősorban a kétnyelvűségi helyzetet (a szlovák és a magyar nyelv ismerete) és a nemzedékek közötti kommunikáció nyelvét vizsgálom.

1 A tanulmány a VEGA 2/93/2009 számú kutatási projekt keretében készült.

2 A projektről bővebben I. Mária Homišinová *Koncept výskumného projektu*. <http://www.saske.sk/cas/3/2011>.

Az alkalmazott módszer, az adatelemzés viszonyítási kerete, az adatfeldolgozás módja

A kutatási projekt célkitűzéseivel összhangban a kutatás során alkalmazott módszer kiválasztásakor a cél az volt, hogy alkalmas legyen a résztvevők nyelvismeretének a vizsgálatára (a többségi és a kisebbségi nyelv, azaz a szlovák és a magyar/magyar és szlovák nyelv ismeret szintje a két országban élő szlovák fiatalok körében), valamint annak feltárására, milyen hatással van az adatközlők nyelvismerete a generációk közötti kommunikációra, illetve milyen szinten bírják adatközlőink a kommunikáció nyelvét, s ennek milyen szerepe van a szlovákiai szlovák (SZF) és a magyarországi szlovák fiatalok (MSZF) családi nyelvhasználatában.

Jelen tanulmány viszonyítási kerete két elemzési szintet tartalmaz, ezeket a vizsgált beszélőcsoportok viszonylatában vizsgáljuk:

- a) többségi és a kisebbségi nyelv ismeret elemzése (azaz, hogyan értékeli saját nyelv ismeretét az adatközlő), a két nyelvűség helyzet elemzése;
- b) A nemzedékek közötti kommunikáció elemzése.

A nyelvtudás mutató

A nyelvtudás (nyelv ismeret) mutató esetében a vizsgálatba bevont személyek önértékelése volt a meghatározó, azaz hogyan értékelték adatközlőink saját magyar és szlovák nyelvtudásukat. A kutatás a szlovák standard nyelv változatnak, pontosabban annak beszélt változatának a használatára irányult, a nyelvtudás mutató esetében azonban – az egyes nyelv változatok egyértelműbb elkülönítése érdekében – a szlovák irodalmi nyelv és a szlovák beszélt nyelv kifejezéseket használtuk, s ezeket magyarítottuk is. A magyar nyelv esetében feltételeztük, hogy mind a két beszélő csoport – a magyar etnikummal kapcsolatban álló közösségként – valamilyen szinten beszéli a magyar nyelvet.³ Adott kontextusban a nyelvi viselkedés mutató (bizonyos fenntartásokkal) a két vizsgált beszélő csoport két nyelvűségéről is tájékoztat.

A kutatásban – az alkalmazott módszer keretében – rákérdeztünk az adatközlők nyelv ismeretének szintjére is. Az adatközlőknek meg kellett ítélniük, hogyan, milyen szinten beszélnek:

3 Ezt a Szlovák Tudományos Akadémia Kassai Társadalomtudományi Kutatóintézetében (és egyéb kutatóhelyeken) megvalósított számos újabb, a nemzetiségi kérdést vizsgáló (a kisebbségek nyelvi viselkedésére is irányuló) empirikus vizsgálat is igazolja, így például:
 – A magyarországi szlovák értelmiség körében végzett vizsgálat (1998/1999); eredményeit I. Homišinová 2003.
 – A magyarországi szlovák családok etnikai identitásában megfigyelhető nemzedéki változások empirikus vizsgálata (2000/2001); eredményeit I. Homišinová 2006, 2008.
 – A magyarországi szlovák kisebbségi önkormányzatok alkalmazottainak/tagjainak családi és nyilvános nyelvhasználatára irányuló szociolingvisztikai vizsgálat (2006/2007); eredményeit I. Homišinová 2007.
 – 1990-ben, 1992-ben, 1995-ben, 1998-ban, 2004-ben, 2007-ben megvalósult egyéb szlovákiai terepkutatások (I. a kutatóintézet kutatási jelentéseit a www.saske.sk honlapon).

- szlovák irodalmi nyelven (az a nyelváltozat, amelyet a tévében, rádióban használnak),
- szlovák beszélt nyelven (a mindennapos kommunikációban használt nyelváltozat, köznyelv),
- szlovák nyelvjárásban,
- magyar nyelven.

Az adatközlők hétfokozatú skálán (1 – *egyáltalán nem beszélek ezen a nyelven*; 7 – *na-gyon jól beszélem a nyelvet*) értékelték nyelvismeretüket, illetve nyelvtudásukat.

A nemzedékek közötti (családon belüli) kommunikáció nyelve mutató

E mutatóval célunk a családon belüli nyelvválasztás vizsgálata volt, illetve az is érdekelt bennünket, hogyan nyilatkoztak adatközlőink a (közelebről nem jellemzett beszélt) szlovák és a magyar nyelv használatáról. A kérdés így hangzott:

Nagyrészt melyik nyelven beszél most:

- a) nagypajával, b) nagyanyjával, c) apjával, d) anyjával, e) testvérével, f) rokonaival (családi körben).

Az alkalmazott ötfokozatú skála az alábbi válaszlehetőségek közötti választást tette lehetővé: 1 – *csak szlovákul*, 2 – *inkább szlovákul, mint magyarul*, 3 – *azonos mértékben szlovákul és magyarul*, 4 – *inkább magyarul, mint szlovákul*, 5 – *csak magyarul*.

A mindkét mutatónál alkalmazott többfokozatos értékelésskála az alábbi elemzések elvégzését tette lehetővé: beszélőcsoportonként khí-négyzet (χ^2) próba alkalmazásával relatív *gyakorisági eloszlás* (válaszok %-os megoszlása, N = válaszadók száma csoportonként: SZF_N; MSZF_N; 2. és 4. grafikon), bizonyos megkötésekkel *középerték-számítás* (a teljes minta $M_{SZF-MSZF}$ valamint az egyes csoportok M_{SZF} M_{MSZF} esetében a számtani közép, ill. a középertékek – és a módusz, azaz a leggyakoribb válasz), *Spearman-féle rangkorrelációs együttható*, az átlagok közötti különbség értékelésére *varianciaanalízis*: F teszt alkalmazásával (szignifikanciaszint $p \leq 0,05$) a két mutató közötti összefüggések-re utaló kétszemponos (two way ANOVA) szórás-elemzés (1. és a 3. grafikon).

Eredmények

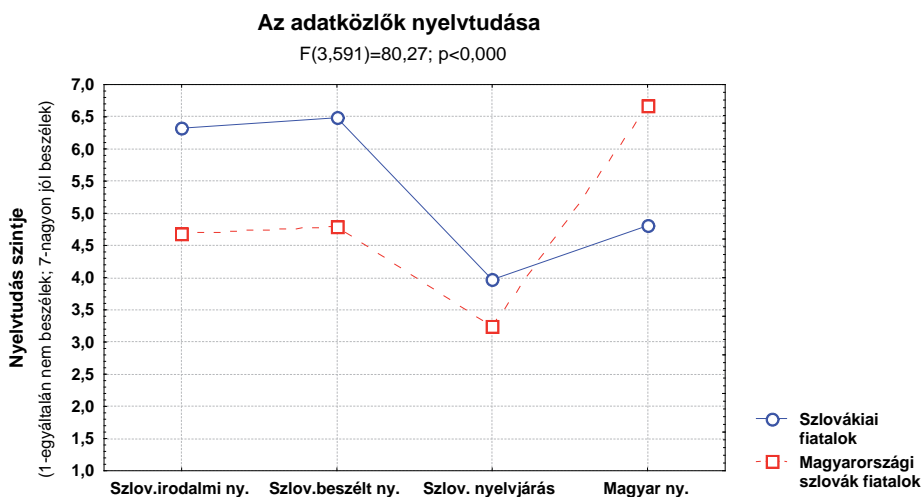
Az elemzés eredményeit az említett viszonyítási keretben interpretálok, figyelembe véve a vázolt elemzési irányokat.

A nyelvismeret szintje (a kétnyelvűség jellege)

A gyakorisági eloszlás azt mutatja, hogy az SZF csoportban a szlovák irodalmi nyelv ismeretének esetében a módusz (a leggyakrabban választott válaszlehetőség) az alkalmazott skálán a 7-es (az adatközlők 62%-a); a szlovák beszélt nyelv esetében szintén 7-es (74,8%), a szlovák nyelvjárás esetében az 1-es, a 4-es és a 7-es (mindegyiket az adatközlők 20%-a választotta), a magyar nyelv esetében pedig a 4-es válasz (25%) volt.

Az MSZF csoportban az alábbi eredményeket kaptuk: szlovák irodalmi nyelv 5 (31%), szlovák beszélt nyelvváltozat 4 (24%), szlovák nyelvjárás 3 (25%), magyar nyelv 7 (86%) válasz. Már ebből az áttekintésből is látszik, hogy az egyes csoportok között a saját nyelvtudás megítélése eltérő, a különbség statisztikailag szignifikáns. A korrelációelemzés igazolta, hogy az SZF₉₉ csoport válaszai esetében a legerősebb összefüggés a szlovák irodalmi nyelv és a beszélt nyelv ismerete között mutatható ki (0,587), s ugyanez érvényes az MSZF₉₃ csoportra is, de magasabb korrelációs együtthatóval (0,703).

1. grafikon. A nyelvtudás szintje – a szórásElemzés eredménye a hétfokozatú skálán

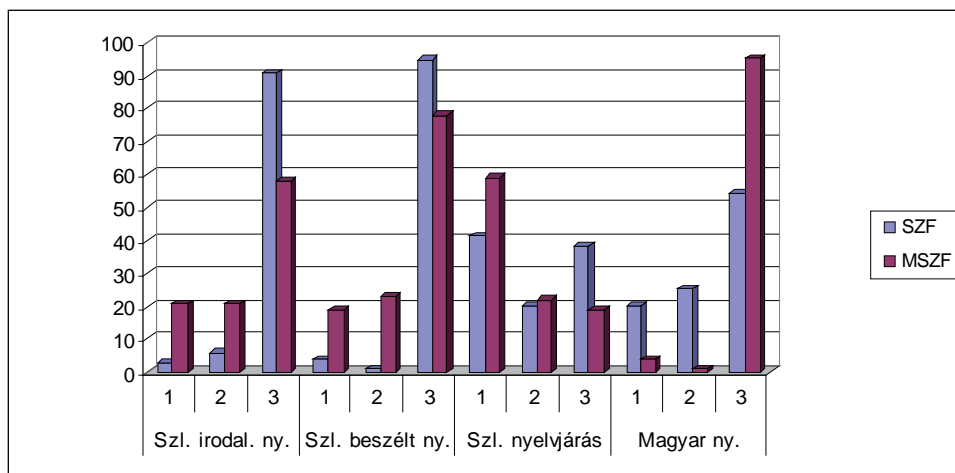

Az 1. grafikonon ábrázolt középértékekből jól látszik, hogy a szlovákiai szlovák fiatalok (SZF₉₉) saját bevallásuk szerint nagyon jól beszélik a szlovák irodalmi nyelvet (=6,32), akárcsak a szlovák beszélt nyelvváltozatot (=6,48), a nyelvjárást viszont átlagos szinten (=3,97), a magyar nyelvet pedig átlagon felüli szinten (=4,81) beszélik. A magyarországi szlovák fiatalok csoportjában (MSZF₁₀₀) igazolást nyert, hogy legjobban a magyar nyelvet beszélik (=6,72), a középérték még magasabb volt, mint ahogyan a szlovákiai szlovák fiatalok saját szlovák nyelvtudásukat (irodalmi nyelv, beszélt nyelv) értékelték. A magyarországi fiatalok csoportjában ezután következik a szlovák irodalmi és beszélt nyelv (mindkettő esetében átlagon felüli értékeket mértünk (=4,58; 4,66), az adatközlők átlagon alulinak minősítették a nyelvjárási változat ismeretét (=3,15). Az egyes csoportok között eltérések a szlovák irodalmi és beszélt nyelv, valamint a magyar nyelv viszonylatában statisztikailag szignifikánsak ($p \leq 0,000$; $F=80,27$).

A további elemzések céljára az eredetileg alkalmazott hétfokozatú skálát úgy módosítottuk, hogy a válaszok alapján három adatközlői csoportot különítettünk el: akik az adott nyelvet/nyelvváltozatot egyáltalán nem vagy csak gyengén beszélik (1+2+3 válasz =1); akik az adott nyelvet/nyelvváltozatot átlagos szinten beszélik (4=2), s végül azok, akik az adott nyelvet/nyelvváltozatot jól vagy nagyon jól beszélik (5+6+7=3). Ezzel az elemzési módszerrel az adott mutatóra vonatkozó eredmények más szempont alapján

mutathatóak be. Az érdekelt bennünket, hogy igazolást nyernek-e a két alcsoport nyelvhasználatában korábban megfigyelt trendek. Az eredményeket grafikonon mutatom be, a nyelvismeretre vonatkozó válaszok alapján kialakított három új csoport válaszait százalékos megoszlásban ábrázolom.

2. grafikon. A nyelvtudás szintje – a szóráselemzés eredménye a háromfokozatú skálán

A grafikonból egyértelműen kitűnik, hogy ezek az adatok szinte „másolják” a korábban már bemutatott adatokat, s ezek az eredmények is igazolják a két adatközlői csoport nyelvismeretét jellemző eltéréseket. A grafikonból megállapítható, hogy a szlovákiai szlovák fiatalok (SZF78) nyelvtudásukat a skála pozitív mezőjében helyezték el: a legmagasabbra a szlovák irodalmi (90,99%) és beszélt nyelvi (94,9%) tudásukat értékelték, jól vagy nagyon jól beszélik az adott szlovák nyelvjárást (38,4%), továbbá magyar nyelvtudását a skála pozitív mezőjében értékelte az adatközlőknek több mint a fele (54,5%). Ebből arra következtethetünk, hogy e csoport esetében a mindennapi kommunikációban a szlovák beszélt nyelv a domináns, de az adatközlők fele jól vagy nagyon jól beszél magyarul is. Ha e csoporthoz számítjuk azokat is, akik saját bevallásuk szerint átlagos szinten beszélik a magyar nyelvet (25,3%), megállapíthatjuk, hogy a csoporton belül a többség (mintegy 80%) meglehetősen jól beszéli a magyar nyelvet, az adatközlőkkel kapcsolatban levő szlovákiai magyarság nyelvét. Ez a tény lehetővé teszi, hogy bizonyos társadalmi helyzetekben adatközlőink e nyelvet használják.

A magyarországi szlovák fiatalok (MSZF86) helyzete a vázolttól diametrálisan eltérő. Az adatközlők a szlovák irodalmi nyelv, a szlovák beszélt nyelvváltozat és a nyelvjárás esetében kisebb mértékben választották a skála pozitív mezőjében elhelyezkedő válaszokat (irodalmi nyelv, beszélt nyelv 58%, nyelvjárás 19%), viszont magyar nyelvtudását szinte a csoport valamennyi tagja nagyon pozitívan értékelte (95%). Ebből arra következtethetünk, hogy e csoportban a mindennapi beszédhelyzetekben a magyar nyelv a domináns.

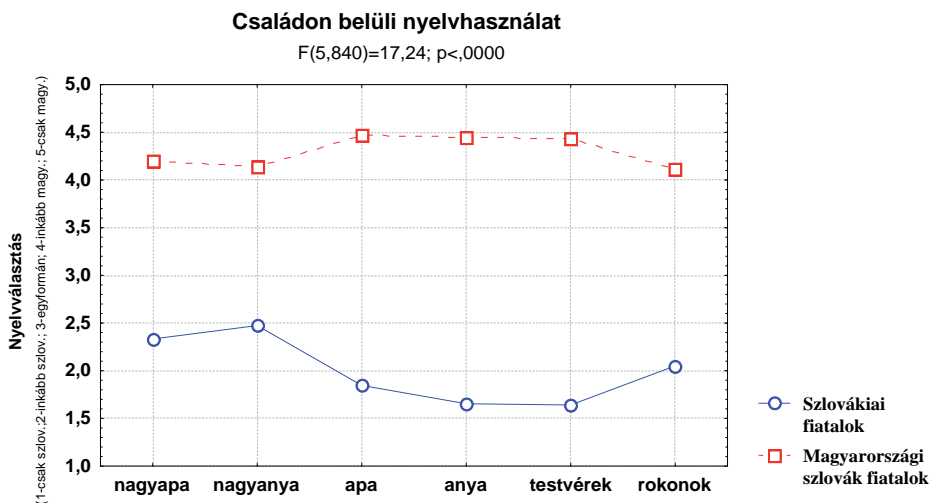
A két adatközlői csoport válaszainak gyakorisági eloszlása közötti eltérések minden esetben statisztikailag szignifikánsak voltak.

A nemzedékek közötti kommunikáció

A válaszok gyakorisági elemzése azt mutatja, hogy a szlovákiai szlovák adatközlők csoportjában minden családtag esetében a leggyakrabban választott válasz a „csak szlovákul” volt (nagyapjával 45,1%, nagyanyjával 38,8%, apjával 51,6%, anyjával 57,1%, testvéreivel 60%, egyéb rokonával 36,7% beszél csak szlovákul). Összességében megállapíthatjuk, hogy e csoportban a szlovák nyelv használata generációnként növekvő tendenciát mutat.

A magyarországi szlovák fiatalok esetében eltérő eredményeket kaptunk. Minden családtag esetében a módusz (a leggyakrabban választott válasz) a „csak magyarul” volt (nagyapjával 57,9%, nagyanyjával 51,6%, apjával 69,4%, anyjával 69,4%, testvéreivel 65%, rokonokkal 46% beszél csak magyarul). Ebből az áttekintésből is nyilvánvaló, hogy a vizsgált csoportok esetében a generációk közötti kommunikáció nyelvében minden szinten jelentős, statisztikailag szignifikáns eltérés mutatkozik ($p < 0,0000$). A Spearman-féle korrelációs vizsgálat igazolta, hogy az SZF₈₃₋₉₈ csoport válaszaiban a korrelációs együttható értéke 0,635 és 0,829 – a magyarországi MSZF₈₆₋₉₀ csoport esetében pedig 0,232 és 0,722 között mozog. Az összefüggés a nagyszülők és szülők esetében erősebb.

3. grafikon. A nyelvválasztás szintje – a családon belüli nyelvhasználat megoszlása

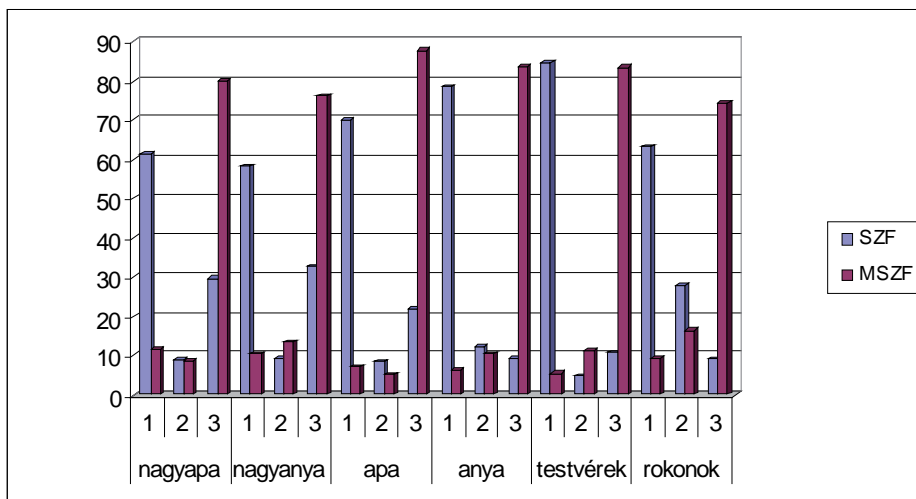

Az adatközlők válaszainak átlagértékeiből kitűnik, hogy a két csoport között jelentős eltérések mutatkoznak a nyelvválasztás tekintetében. A szlovákiai szlovák fiatalok (SZF78) a családtagokkal való kommunikációban inkább a szlovák nyelvet, a magyar-

országi szlovák fiatalok (MSZF₉₂) viszont – a beszélgetőtárs személyétől függetlenül – a magyar nyelvet preferálják. Ami a beszélgetőtárs személyét illeti, jelentősebb eltérést figyeltünk meg a szlovákiai szlovák fiatalok csoportjában, akik a nagyszülőkkel és a távolabbi rokonokkal a szlovák mellett magyarul is beszélnek (az adatközlők a nagyszülőkkel szinte azonos mértékben beszélnek szlovákul és magyarul). A kapott eredmények nem meglepőek, ha figyelembe vesszük, hogy a szlovákiai adatközlőknek a fele a nagyszülők anyanyelveként a magyart jelölte meg (a nagyapák esetében 52%, a nagyanyák esetében 57%).

A további elemzés során az eredeti ötfokozatú skálát úgy módosítottuk, hogy a kapott válaszok alapján három adatközlői alcsoportot alakítottunk ki: a „csak szlovákul”, „inkább szlovákul, mint magyarul” választ választók csoportját a nagyrészt szlovákul beszélők csoportjaként határoztuk meg – 1; az „azonos mértékben szlovákul és magyarul” változatot választókat kétnyelvűnek neveztük – 2; az „inkább magyarul, mint szlovákul”, illetve „csak magyarul” választ megjelölőket a nagyrészt magyarul beszélők csoportjaként neveztük meg – 3. Az adatközlők ilyen összefoglaló csoportosítása (egy-egy csoportban több adatközlővel) a nyelv választás tekintetében jobban tükrözi a „szlovák”, a „szimmetrikus kétnyelvű”, illetve a „magyar” irányultságot.

4. grafikon. A kommunikáció nyelvének megválasztása az SZF és az MSZF csoportban a nemzedékek közötti összevetésben

1 – az inkább szlovákul beszélők csoportja; 2 – a kétnyelvűen kommunikálók, 3 – az inkább magyarul beszélők csoportja

Az adatközlők válaszainak gyakorisági eloszlásán alkalmazott chí-négyzet próba ebben az esetben is (minden relációban) statisztikailag szignifikáns eltérésekre mutatott rá ($p \leq 0,0000$).

Az eredmények összevetésekor megállapíthatjuk: a szlovákiai adatközlők esetében egyértelmű, hogy a kommunikáció nyelvének a megválasztásakor kizárólag vagy nagy-

részt a szlovák nyelv jön számításba; egyúttal az is látható, hogy a szlovák nyelv választásának százalékos aránya nemzedékenként emelkedő tendenciát mutat (a nagyszülőkkel és az apával 70%, az anyával 78,6%, a testvérekkel 84,7%). A magyarországi szlovákok csoportjában a nemzedéki eloszlás többé-kevésbé azonos képet mutat, mint a szlovákiai csoport esetében, különbség van viszont a nyelvválasztásban, ugyanis e csoportban a magyar dominál (a nagyszülőkkel 80%, az apával 87,8%, az anyával 83,7%, a testvérekkel 83,5%), a százalékos arány különösen magas az idősebb generációk esetében.

Összefoglalás

A bemutatott eredmények nem terjeszthetők ki a két ország teljes (szlovák) fiatal népességére (a mintavétel nem volt reprezentatív), ennek ellenére jeleznek bizonyos tendenciákat, és érdeklődésre tarthatnak számot. Adataink a magyarországi és a szlovákiai szlovák tanulói ifjúság nyelvi kommunikációs viselkedésének bizonyos jellegzetességeiről tanúskodnak, amelyek között – a kétnyelvű nyelvi helyzet közötti egyfajta hasonlóság, valamint annak okán, hogy adatközlőink beszélik a szlovák és a magyar nyelvet is – releváns összefüggések létezhetnek.

Az egyes nyelvek/nyelvváltozatok ismeretére és a nemzedékek közötti kommunikáció nyelvére vonatkozó adatok alapján néhány általánosítható megállapítás fogalmazható meg.

A nyelvi mutató szerkezetéből (milyen nyelveket/nyelvváltozatokat ismer, beszél az adatközlő) kitűnt, hogy a kétnyelvűség megnyilvánulási formái a két vizsgált csoportban – a szlovákiai, illetve magyarországi szlovák fiatalok – eltérőek, ezeket az egyes beszélőcsoportok helyzete és jellemzői (diszpozíciói) határozzák meg. A nemzetiségileg vegyes területen élő szlovákiai szlovákok – saját bevallásuk szerint – jól beszélik a szlovák irodalmi és a beszélt nyelvet, átlagos szinten beszélik viszont az adott nyelvjárást és a velük együtt élő magyarság nyelvét. A magyarországi szlovák fiatalok nagyon jól beszélnek magyarul, a szlovák nyelvet (a kutatás során vizsgált nyelvváltozatokat) átlagon felüli szinten beszélik.

A nemzedékek közötti kommunikáció mutató szerkezete azt mutatja, hogy a két csoport között elsősorban a nyelvválasztás tekintetében mutatkozik különbség: a beszélgetőpartner személyétől függetlenül a szlovákiai szlovákok a családtagokkal való kommunikációban inkább a szlovák nyelvet, a magyarországi szlovákok viszont inkább a magyar nyelvet preferálják. A beszélgetőpartner személyét tekintve a szlovákiai szlovákok csoportjában figyelhető meg jelentősebb eltérés: a legidősebb nemzedék viszonylatában (az adatközlők nagyszülei) a szlovák nyelv mellett a magyar is megjelenik.

(Fordította Szabó Mihály Gizella)

Irodalom

- Divičanová, Anna 2002. *Dimenzie národnostného bytia a kultúry*. Békešská Čaba, Výskumný ústav Slovákov v Maďarsku/VÚSM.
- Divičanová, Anna 2004. Ambivalentné hodnoty slovenského jazyka v Maďarsku v stredo európskom kontexte. In Uhrinová, A.–Žiláková, M. (ed.): *Slovenčina v menšinovom prostredí*. Békešská Čaba, VÚSM, 21–31. p.
- Divičanová, Anna–Krupa, Ondrej 1999. *Slováci v Maďarsku*. Budapešť, Press Publica.
- Homišínová, Mária 2003. *Slovenská inteligencia v Maďarsku v zrkadle sociologického výskumu*. (Vybrané výsledky skúmania stavu etnickej identity). Békešská Čaba, VÚSM.
- Homišínová, Mária 2006. *Etnická rodina Slovákov, Chorvátov a Bulharov žijúcich v Maďarsku v zrkadle sociologického výskumu*. (Teoretická a empirická komparatívna analýza skúmania etnických procesov slovanských minorít). Békešská Čaba, Výskumný ústav Slovákov v Maďarsku.
- Homišínová, Mária 2007. Jazykovo-komunikačné správanie pracovníkov/poslancov slovenských menšinových samospráv v Maďarsku – teoreticko-metodologické otázky a empirické výsledky sociolingvistického výskumu. *Sociálne a politické analýzy*, 1. évf. 1. sz. 102–135. p. (sapa.ff.upjs.sk/)
- Homišínová, Mária 2008. *Identitás, nyelvhasználat, asszimiláció. Etnikai folyamatok a magyarországi kisebbségi családokban*. Budapest, Gondolat–MTA KI.
- Homišínová, Mária 2009. Nyelvi viselkedés szituációs kontextusban (Empirikus kutatás Magyarországon élő németek, szlovákok, horvátok és bolgárok körében) In Bárdosi V. (ed.): *Quo vadis philologia temporum nostrorum? Korunk civilizációjának nyelvi képe*. Budapest, Tinta könyvkiadó, 151–164. p.
- Homišínová, Mária 2011. Používanie slovenčiny Slovákmí v Maďarsku v konkrétnych jazykových situáciách. In Sipos Lászlóné (ed.): *Tradíció és innováció a nemzetiségi pedagógusképzésben: nemzetközi konferencia, Szarvas 2011. április 28.* Szarvas, Szent István Egyetem PK, 14–27. p.
- Uhrinová, Alžbeta 2011. *Súčasná slovenská jazyková situácia v Maďarsku*. Nadlak, Vydavateľstvo Ivan Krasko, v spolupráci s Výskumným ústavom Slovákov v Maďarsku.
- Uhrinová, Alžbeta 2008. Slovenský jazyk v Maďarsku očami používateľov. In Žiláková, M.–Uhrinová, A. (ed.): *Slovenský jazyk v Maďarsku – A szlovák nyelv Magyarországon. I-II*. Békešská Čaba, VÚSM, 353–386. p.
- Žiláková, Mária 2002. Dvojazyčnosť Slovákov v Maďarsku. In *Bilingvizmus – minulosť, prítomnosť, budúcnosť. Zborník príspevkov z medzinárodného kolokvia o bilingvizme 22. 2. 2002 FF UK v Bratislave*. Bratislava, AEP, 69–76. p.
- Žiláková, Mária 2004. *Dynamika jazyka Slovákov v Maďarsku*. Budapešť, ELTE.

MÁRIA HOMIŠINOVÁ

KNOWLEDGE OF COMMUNICATION LANGUAGES AND INTER-GENERATION RELATIONS OF THE LINGUAL BEHAVIOUR OF THE SLOVAK YOUTH IN SLOVAKIA AND HUNGARY – EMPIRICAL CONTEXT

The intention of this paper is to present results of an empirical research on the lingual communication behaviour of the Slovak youth in Slovakia and Hungary today. The research was performed in both countries in 2010. We examined expressions of the spoken form of the Slovak language in the countryside, typical for the application of the written language as a form of a social contact in school – with friends, mates and in family. The referential framework of this article consists of two analytical levels: 1. analysis of the level of command of the Slovak and Hungarian languages (in the case of the Slovak language we analysed its lingual appearances), 2. inter-generation relations of the lingual communication.